

การศึกษาการใช้กลุ่มจิตบำบัดแบบระดับประคองต่อภาวะซึมเศร้าในผู้ป่วยจิตเภท
โรงพยาบาลมะการักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี

นางวินิตา คนโทแก้ว

โครงการศึกษาอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2550
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1 22299770

A STUDY OF USING GROUP SUPPORTIVE PSYCHOTHERAPY ON DEPRESSION
AMONG SCHIZOPHRENIC PATIENTS, MAKARAK HOSPITAL,
KANCHANABURI PROVINCE

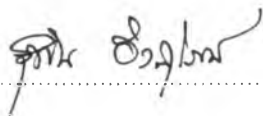
Mrs.Winida Khontokaew

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Mental Health and Psychiatric Nursing
Faculty of Nursing
Chulalongkorn University
Academic Year 2007

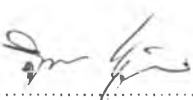
หัวข้อโครงการศึกษาอิสระ   การศึกษาการใช้กลุ่มจิตบำบัดแบบระดับประคองต่อภาวะ
ซึมเศร้าในผู้ป่วยจิตเภทโรงพยาบาลมะการักษ์
จังหวัดกาญจนบุรี
โดย   นางวินิตา คณโฑแก้ว
สาขาวิชา   การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพักตร์ อุทิศ

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับโครงการศึกษา
อิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ร.ต.อ.หญิง ดร. ยุพิน อังสุโรจน์)

คณะกรรมการสอบโครงการศึกษาอิสระ

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพักตร์ อุทิศ)

.....กรรมการ
(นางเพชรี คันธสายบัว)

วินิตา คนโทแก้ว : การศึกษาการใช้กลุ่มจิตบำบัดแบบระดับประคองต่อภาวะ
ซึมเศร้าในผู้ป่วยจิตเภทโรงพยาบาลมะการักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี (A STUDY OF
USING GROUP SUPPORTIVE PSYCHOTHERAPY ON DEPRESSION
AMONG SCHIZOPHRENIC PATIENTS , MAKARAK HOSPITAL,
KANCHANABURI PROVINCE) อ.ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพักตร์
อุทิศ, 134 หน้า

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบภาวะซึมเศร้าของผู้ป่วย
จิตเภท ก่อนและหลังการเข้าร่วมกลุ่มจิตบำบัดแบบระดับประคอง เป็นการศึกษาแบบกลุ่มเดี่ยว
วัดก่อนและหลัง กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ป่วยจิตเภทซึ่งมีภาวะซึมเศร้า จำนวน 20 คน ซึ่งได้รับการ
เลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์คุณสมบัติจากแผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลมะการักษ์ จ.กาญจนบุรี
เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการศึกษา คือ แผนกกิจกรรมกลุ่มจิตบำบัดระดับประคอง ซึ่งผ่านการ
ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เก็บรวบรวมข้อมูลภาวะซึมเศร้าโดยใช้
แบบประเมินภาวะซึมเศร้าของเบค (Beck Depression Inventory) ซึ่งมีค่าความเที่ยงโดยวิธี
สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .90 วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติทดสอบ
ที (paired t – test)

ผลการศึกษาพบว่า

ค่าเฉลี่ยคะแนนภาวะซึมเศร้าของผู้ป่วยจิตเภทโรงพยาบาลมะการักษ์ภายหลังการเข้า
ร่วมกลุ่มจิตบำบัดระดับประคองต่ำกว่าก่อนเข้าร่วมกลุ่มจิตบำบัดระดับประคอง อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 14.04$)

สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

ปีการศึกษา 2550

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4977815936 : MAJOR MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING

KEY WORD : GROUP SUPPORTIVE PSYCHOTHERAPY/ DEPRESSION /

SCHIZOPHRENIC PATIENTS

WINIDA KHONTOKAEW : A STUDY OF USING GROUP SUPPORTIVE
PSYCHOTHERAPY ON DEPRESSION AMONG SCHIZOPHRENIC PATIENTS,
MAKARAK HOSPITAL, KANCHANABURI PROVINCE. INDEPENDENT STUDY
ADVISOR : Asst. Prof. PENPAKTR UTHIS, Ph.D., 134 pp.

The purpose of this independent study was to compare mean scores of depression among patients with schizophrenia at Makarak hospital before and after receiving group supportive psychotherapy. The one group pretest-posttest design was utilized. A purposive sample of 20 depressed patients with schizophrenia who met the inclusion criteria were recruited from out patient unit, Makarak Hospital, Kanchanaburi province. The instruments for this study was group supportive psychotherapy plan which was validated by 3 professional experts. Depression scores were collected using Beck Depression Inventory which had the reliability as reported by Chronbach Alpha as of .90. Descriptive statistics and paired t-test were employed for data analysis.

The major finding was as follows:

The mean depression score of patients with schizophrenia, Makarak hospital after attending group supportive psychotherapy was significantly lower than that before at p .05 level ($t = 14.04$).

Field of study Mental Health and Psychiatric Nursing

Academic year 2007

Student's signature.....

Advisor's signature.....

Winida Khontokaew

Penpaktr Uthis

กิตติกรรมประกาศ

๑

โครงการศึกษาอิสระฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความสามารถของ ผศ.ดร. เพ็ญพักตร์ อุทิศ อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการศึกษาอิสระ ผู้ซึ่งให้ความรู้ ข้อคิดเห็น คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ ซึ่งแนะแนวทางในการศึกษา เป็นทั้งแรงบันดาลใจให้แก่ผู้ศึกษาเกิดความตั้งใจ และมุ่งมั่น ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งและประทับใจในความสามารถของท่านเป็นอย่างยิ่ง ผู้ศึกษากราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์ ประธานกรรมการสอบ และ นางเพชรี คันธสายบัว กรรมการสอบโครงการศึกษาอิสระที่กรุณาให้คำแนะนำให้โครงการ ศึกษาอิสระครั้งนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะ และข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา

กราบขอบพระคุณคณาจารย์ประจำคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุกท่านที่ถ่ายทอดวิชาความรู้และประสบการณ์อันมีคุณค่ายิ่ง และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่คณะ พยาบาลศาสตร์ทุกท่าน สำหรับเอกสารและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ร่วมรุ่นทุกท่านสำหรับมิตรภาพและการแสดงน้ำใจอันงดงาม

กราบขอบพระคุณกรมสุขภาพจิตที่สนับสนุนทุนการศึกษา ทำให้ได้รับประสบการณ์ ชีวิตที่มีคุณค่า ขอบพระคุณ นพ.เชาวโรจน์ อุบลวิโรจน์ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลมะการักษ์ และ คุณสมทรง ถึงแก้ว สำหรับโอกาสทางการศึกษาที่ได้รับ ขอบพระคุณ คุณปรีดา ปูนพันธ์ฉาย หัวหน้ากลุ่มการพยาบาลและรองหัวหน้ากลุ่มการพยาบาลทุกท่านสำหรับคำแนะนำและการ อำนวยความสะดวกเรื่องเวลาการปฏิบัติงาน ขอขอบคุณคุณจรรวรณ์ บุญโมตรีสัมพันธ์ ผู้ชักนำ โอกาสทางการศึกษาและให้การช่วยเหลือในการศึกษา ขอขอบคุณ คุณยุวรี พ้อคำ หัวหน้าตึก ผู้ป่วยนอกและเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่ให้กำลังใจและช่วยปฏิบัติหน้าที่ขณะที่ศึกษา และ ขอขอบคุณทุก ๆ ท่านที่มีส่วนร่วมในความสำเร็จในครั้งนี้ที่ไม่ได้เอ่ยนาม

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อวิชัย คุณแม่แหวน ผู้ให้ชีวิตและปัญญา คุณเบญญาภา คุณสุพัฒน์และครอบครัวเจิมจรุงที่ให้กำลังใจและห่วงใยตลอดมา พร้อมทั้งช่วยเหลืออุปถัมภ์ สอน ด.ช. คนพศ คนโทแก้ว เป็นอย่างดี

คุณค่าและประโยชน์ใดๆ ที่เกิดจากโครงการศึกษาอิสระนี้ ผู้ศึกษาขอมอบแด่ผู้ป่วย จิตเวชและญาติผู้ป่วยทุกท่าน ขอให้มีความสุขกายและสุขภาพใจที่แข็งแรง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	7
แนวเหตุผลและสมมุติฐานการศึกษา.....	7
ขอบเขตการศึกษา.....	10
คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคจิตเภท	12
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะซึมเศร้า	17
การย่ำแย่ของผู้ป่วยจิตเภทที่มีภาวะซึมเศร้า	29
แนวคิดเกี่ยวกับการทำกลุ่มจิตบำบัดแบบประคับประคอง	30
แนวคิดทฤษฎีในการทำจิตบำบัดแบบกลุ่มของยาลอม	38
แบบแผนกลุ่มจิตบำบัดแบบประคับประคองสำหรับผู้ป่วยจิตเภทที่มีภาวะ ซึมเศร้า	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	50
กรอบแนวคิดในการศึกษา	54
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	55
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	56
วิธีการดำเนินการ.....	66
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	95

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	97
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	103
รายการอ้างอิง.....	112
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	123
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	124
ภาคผนวก ค ใบยินยอมประชากร.....	133
ประวัติผู้เขียนโครงการศึกษาอิสระ.....	134

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนปัจจัยที่มีผลต่อการบำบัดและการจัดลำดับที่ของปัจจัยที่มีผลต่อการบำบัดจากกลุ่มจิตบำบัดระดับประคอง ทั้ง 6 ครั้งของกลุ่มที่ 1.....	91
2	แสดงจำนวนปัจจัยที่มีผลต่อการบำบัดและการจัดลำดับที่ของปัจจัยที่มีผลต่อการบำบัดจากกลุ่มจิตบำบัดระดับประคอง ทั้ง 6 ครั้งของกลุ่มที่ 2.....	92
3	แสดงคะแนนระดับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของผู้ป่วยจิตเภทรายบุคคลก่อนและหลังการใช้กลุ่มจิตบำบัดระดับประคอง.....	93
4	แสดงลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยจิตเภทที่มีภาวะซึมเศร้าจำแนกตามอายุ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ ประวัติการฆ่าตัวตาย ระยะเวลาการป่วยทางจิต สัมพันธภาพในครอบครัว.....	97
5	แสดงคะแนนอาการทางจิต และการเปรียบเทียบคะแนนและระดับภาวะซึมเศร้าของผู้ป่วยจิตเภทรายบุคคลก่อนและหลังการใช้กลุ่มจิตบำบัดระดับประคอง	99
6	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยภาวะซึมเศร้าของผู้ป่วยจิตเภทก่อนและหลังการใช้กลุ่มจิตบำบัดระดับประคอง.....	100